

Svenska Säpo – politisk åsiktspolis

Av Melker Berntler

Säkerhetstjänstens förhistoria och tillkomst

Gemensamt för alla västerländska säkerhetsorgan tycks vara att de har en klart konservativ, för att inte säga reaktionär, inriktning. Följaktligen är deras verksamhet inriktad på att det är från vänstern, inklusive delar av den demokratiska socialismen, som hotet mot respektive lands inre säkerhet står att finna.

Trots att vi i Sverige sedan 1932, med avbrott för samlingsregeringen under kriget och borgerligt styre 1976 till 1982, haft socialdemokratiska regeringar utgör vårt land inget undantag från det ovannämnda mönstret.

Anledningarna till detta (miss-)förhållande är säkerligen flera och jag ska försöka utreda några av dem.

Traditionen spelar säkert en stor roll. En annan omständighet till följd av denna är, att det pågår en fortlöpande konservativ indoktrinering av personalen samt dessutom en isolering från samhället i övrigt.

När den i slutet av 1800-talet framväxande arbetarrörelsen med socialdemokratin och fackföreningarna började ifrågasätta det etablerade borgerliga samhället uppfattades detta naturligtvis som ett hot mot detta samhälle. Som skydd mot detta hot satte man in polis och militär vid strejker och hungerkavaller. Men det var inte endast dessa mer eller mindre våldsinriktade eller påstått våldsinriktade inslag som blev föremål för repressalieåtgärder. Offentliga möten förbjöds och i den mån de fick förekomma fördes stenografiska anteckningar om vad som yttrades vid dessa möten. Det sistnämnda förfarings-sättet tillämpades långt in på 1920-talet; alltså långt efter det att Hjalmar Branting bildat den första helt socialdemokratiska regeringen i Sverige.

Den rent politiska åsiktspolisens verksamhet pågick sedan troligen, i mer eller mindre latent form, fram till mitten av 1930-talet. Under det ökande hotet från den framväxande nazismen med Hitlertyskland som ideologiskt hemland började man inom den dåvarande socialdemokratiska regeringen under Per Albin Hansson inse behovet av en återuppbyggnad av såväl den militära

som den polisiära säkerhetstjänsten. För den sistnämnda svarade i första hand socialminister Gustaf Möller och dennes statssekreterare, sedermera statsministern Tage Erlander. (Polisen sorterade vid denna tid under socialdepartementet).

Den sistnämnda har i sina memoarer (del 2 sid. 29-43) redogjort för sin minst sagt ambivalenta inställning till de tvångsåtgärder i form av telefonavlyssning och brevcensur, som skulle bli viktiga delar av säkerhetstjänstens arbetsmetoder. Erlander framhåller i memoarerna att han hade en känsla av att sträng kontroll av den maktapparat som en säkerhetstjänst utgjorde var påkallad och avslutade sin redogörelse med följande ord: »Det var synd att jag inte lyckades bättre med att ge dessa känslor en konkret form«. Den följande redovisningen kommer att visa att Erlanders misstro i hög grad var befogad.

Som chef och organisatör för den nyinrättade säkerhetstjänsten (i fortsättningen kallad Säpo) förordnade regeringen underståthållaren Eric Hallgren. En person som Erlander i sina memoarer beskriver som »en skicklig och lojal ämbetsman, vars konservativa läggning icke hindrade honom från ett nära och förtroendefullt samarbete med den socialdemokratiska departementschefen«.

Till Eric Hallgrens »meriter« hörde att han som tidigare polisintendent och sedermera polismästare i Stockholm medverkat till bildandet av ett bevärnat hemligt borgargarde benämnt munckska kåren efter grundaren, en general Munck. Kårens - som bildades 1927 - uppgift var »att på polisledningens order ställa sig till dennas förfogande som ett yttersta medel att hävda samhällets nödvärnsrätt«. I klartext innebar detta att kåren skulle sättas in vid strejker och demonstrationer. När kårens existens blev känd väckte det en våldsam opposition i vänsterpressen och inom socialdemokratin, inte minst i riksdagen, och efter lagstiftning blev kåren förbjuden 1932.

Med den starkt konservativa Eric Hallgren som chef var det ganska naturligt att Säpo trots hotet från Hitlertyskland och nazismens utbredning i Sverige ändå kom att inrikta sig på bekämpandet av vänstern. Stora delar av den svenska högern hyste också vissa sympatier för såväl Hitlertyskland som för den svenska nazismen. Detta gällde framför allt högerens ungdomsförbund, Nationella ungdomsförbundet, som dock senare uteslöts ur partiet av de mera moderata krafterna inom detta.

Säpo under andra världskriget

Till Säpos inriktning mot vänstern bidrog naturligtvis också det sovjetiska anfallskriget mot Finland under vintern 1939-1940.

Hitlertysklands härjningar i Europa ägnades däremot ett mindre intresse

och kampen mot kommunismen stod alltså i centrum. Säpo fann det därvid helt legitimt att samarbeta med tyska Gestapo, även sedan våra grannländer ockuperats av tyskarna.

Senare undersökningar har dokumenterat att det under krigets första skede fälldes åtskilligt fler spiondomar mot de allierades agenter än mot de tyska. Sedan krigslyckan vänt blev förhållandet dock det motsatta.

Inte ens våra norska grannar undslapp säkerhetstjänstens vakande och misstänksamma öga, trots den officiella bilden av Sverige som beskyddare av våra förtryckta broderfolk. Som ett exempel härpå kan jag anföra en episod, där jag själv kom att spela en viss roll:

1953 började jag efter 13 års tjänst, dels som ordningspolis och dels som kriminalpolis, min tjänstgöring vid Säpo. I tjänstgöringen ingick bland annat viss jourtjänst under kvällar och helger. Jourrummet låg i anslutning till register och arkiv, och under en jourtjänst kunde min nyfikenhet naturligtvis inte avhålla mig från att smygtitta i de redan då så omdiskuterade hemliga »åsiktsregistren«. Av en slump fann jag då att min egen fru fanns i registret. Min nyfikenhet stegrades ytterligare. Var hon hemlig agent? Vänsterextremist? Svaren fanns i det lika hemliga arkivet. Där framkom följande: Hon hade vid något tillfälle under kriget (vi var då ännu inte gifta) på gatan sammanträffat och samtalat med en tjänsteman vid norska legationen som uppenbarligen skuggades av Säpo som misstänkt agent. För att fastställa identiteten (hon kunde ju också vara norsk agent) följdes hon av säpomännen till sin bostad. På vägen dit tillstötte även jag. Underligt nog drogs jag inte in i den misstänkta kretsen (polismän friar alltid polismän). Med det misstänkta sammanträffandet förhöll det sig så att min dåvarande fästmö tidigare hade blivit bekant med en norsk familj under en semestervistelse i Norge. Mannen i familjen var flygofficer och efter ockupationen flydde familjen till Sverige där mannen nu tjänstgjorde vid norska legationen. Men detta var inte enda misstanken mot min dåvarande fästmö. En norrmann som gripits av Säpo misstänkt för kurirverksamhet för den norska motståndsrörelsens räkning, hade vid förhör uppgivit att avsikten med hans besök i Sverige var att besöka en svensk bekant. Det gick inte att resa fritt mellan Norge och Sverige under ockupationstiden. Som medlem i motståndsrörelsen kunde mannen inte heller söka politisk asyl i Sverige. Han skulle ju åka tillbaka till Norge. I det sammanhanget utnyttjade han det svenska namn han fått med sig. Det råkade då bli min hustrus namn, vilket tydligen var känt i Norge.

Efterkrigstiden och det kalla kriget

Hösten 1953 sökte jag en tjänst som kriminalkonstapel vid dåvarande statspolisen i tron att det rörde sig om en »vanlig« kriminalpolitjänst. Först senare

fick jag veta att tjänsten var placerad vid statspolisens tredje byrå, dvs. den dåvarande säkerhetstjänsten, vilket var en missräkning för mig. Efter någon tvekan beslöt jag mig dock för att låta min ansökan stå kvar och jag blev antagen.

Säpo som efter kriget strängt taget legat i lägervall hade reorganiserats efter det kommunistiska maktövertagandet i Tjeckoslovakien genom den så kallade Pragkuppen i mars 1948 och koreakrigets utbrott sommaren 1950.

Min tjänst vid Säpo började strax efter avslöjandet av en av efterkrigstidens största spioneriaffärer. En kommunistisk underofficer vid flottan hade dömts för spioneri för Sovjetunionen. Detta präglade givetvis också Säpos verksamhet liksom det pågående kalla kriget. Anti-kommunisthysterin var enorm.

Tjänsten började med en veckas introduktion som i praktiken utgjordes av en intensiv antikommunistindoktrinering som ibland antog smått löjeväckande former. Allt ont under denna tid skyldes på Sovjetunionen. Under 50-talets kommunistkräck framhölls att det var Sovjetunionens och kommunismens strävan efter världsherravälde som utgjorde det stora hotet mot mänskligheten. Allt från arbetsplatsolyckor till narkotikans utbredning ansågs vara KGB-agenters verk. Alla säpomän var ju liksom jag från tidigare tjänst vana vid att utreda brott, nu fick vi syssla med människors politiska åsikter. Och medvetet eller omedvetet kom vi att sätta likhetstecken mellan kommunister och kriminella. Därtill kom att de flesta liksom jag själv var politiskt helt okunniga eller också extremt högerinriktade.

Min första tjänst bestod i spaning på kommunister eller presumtiva sådana. Förutom kommunister på olika nivåer i partiet utgjordes spaningsobjekten, om vilka vi inte fick någon som helst information, av en ganska heterogen skara från radikala journalister ner till diskare och renhållningsarbetare. Även äldre rörelsehindrade damer skulle förföljas trots att de inte kom längre än till konsumbutiken i samma kvarter. De av spanarna mest eftertraktade objekten var de som oftast gick på krogen, vilket för spanarna innebar ett krogbesök på statens bekostnad.

Jag kunde aldrig se något meningsfullt i denna spaningsverksamhet, som under alla år drog betydande kostnader utan annat resultat än att ett antal personer med vänsteråsikter tillfördes Säpos register. Tilläggas bör också att spaningarna oftast kompletterades med telefonavlyssning. För att få tillstånd till detta måste ansökan därom innehålla uppgifter som bekräftade misstanke om brott mot rikets säkerhet. Detta skedde genom att tillskriva spaningsobjekten »konspirativt uppträdande«. Som sådant räknades sådana saker som att stanna och titta i ett skyltfönster eller att besöka ett varuhus utan inköp etc. Själv kunde jag inte se detta annat än som fullt normala beteenden och eftersom jag aldrig kunde rapportera något »konspirativt uppträdande« hos spaningsobjekten måste jag ha ansetts som en dålig spanare, fast detta aldrig

sades rent ut. Min säpobana hade därför troligen på min egen begäran ganska snart avslutats om jag inte efter något år förflyttats till utredningstjänst. Jag hade inte något emot att få lämna den meningslösa spaningen. Denna utgjordes huvudsakligen av identifiering av personer som blivit aktuella i något sammanhang, t.ex. genom sammanträffande med ett spaningsobjekt. Det var därvid viktigt att också söka fastställa personens politiska inställning. Här som i alla andra sammanhang gällde det att vänsteråsikter stärkte och högeråsikter minskade graden av misstanke.

De mera rutinerade spanarna spanade på personalen vid olika öststatsambassader. Själv har jag ingen erfarenhet av denna verksamhet, men inte heller den gav tydligen något större utbyte. De stora spionerifallen, t.ex. överste Wennerström i början av 1960-talet, avslöjades på helt annat sätt. Eftersom Wennerström och hans uppdragsgivare inte använde sig av den i spionsammanhang traditionella metoden med »terrängbrevlådor« för överbringande av meddelanden, och eftersom rutinerade agenter naturligtvis aldrig använde sig av telefon, kunde verksamheten inte avslöjas genom de vanliga spaningsmetoderna, övervakning och telefonavlyssning.

Genom att överste Wennerström varit militärattaché i Moskva och talade flytande ryska, var det naturligt att han inbjöds till ambassadens partyn och dylikt. Detta borde sålunda normalt inte ha väckt några misstankar. Hur kunde då misstankarna riktas mot honom? Enligt den officiella versionen hade makarna Wennerströms städerska fattat misstankar mot sin arbetsgivare på grund av hans exklusiva kamerautrustning och mörkrum etc., varför hon underrättade Säpo.

Den förklaringen är naturligtvis alltför genomskinlig. Skulle en städerska normalt reagera för att en hög officer hade en sådan utrustning? Naturligtvis inte. Enligt den allmänna uppfattningen på Säpo skulle spaningschefen som upprätthöll personliga kontakter med en CIA-man vid USA-ambassaden, av denne fått tips om att Wennerström var KGB-agent. På dessa grunder anmodades städerskan att göra iakttagelser i Wennerströms bostad och sedan rapportera till Säpo.

Under utredningen lär Wennerström ha uppgivit att överlämnandet av uppgifter skedde vid tillställningar på ambassaden. Vid handskakning med sin uppdragsgivare dolde han en mikrofilm i handen. Osynligt för kringstående gled så filmen över till uppdragsgivarens hand.

Säpo under 60-talet

Inte heller utredningsjobbet ansåg jag särskilt meningsfullt förrän Säpo i mitten av 1950-talet började undersöka öststatsflyktingar. Anledningen härtill var

att det efter tips från England hade avslöjats att en del »politiska flyktingar« från öststaterna i själva verket var kamouflerade agenter. Säpo började därför mycket detaljerade förhör med dessa »flyktingar« och lyckades också avslöja ett par fall. Som en av initiativtagarna till dessa förhör kom jag att nästan uteslutande ägna mig åt denna verksamhet i ett tiotal år. Något som jag fann både intressant och lärorikt.

Säpos huvudsakliga uppgift under 50- och 60-talen var fortfarande jakten på kommunister och andra »vänsterelement«. Till de sistnämnda räknades också aktiva fredsvänner och då särskilt sådana som engagerade sig i kampen mot svenska kärnvapen i organisationen AMSA (Aktionsgruppen mot svenska kärnvapen).

Vid registrering av kommunister indelades dessa i särskilda »farlighetsgrader«, A-, B- och C-kommunister. I A-gruppen fanns aktiva partimedlemmar, B-gruppen utgjordes av passiva medlemmar och C-gruppen av sympatisörer eller presumtiva sådana. Uppgifter om partitillhörighet fick man genom många olika källor, som t.ex. personliga informatörer, genom läsning av kommunistisk press, infiltratörer i partiet samt som tidigare nämnts medelst telefonavlyssning. Enligt lagen kunde tillstånd till telefonavlyssning endast gälla fysiska personer, men det kunde utsträckas till att gälla alla telefonapparater som den misstänkte antogs kunna begagna sig av. På så sätt kunde även tidningsredaktioner, partikanslier och förbundsexpeditioner avlyssnas. Något som man också flitigt begagnade sig av.

Särskilt aktiva medlemmar registrerades i ett speciellt »interneringsregister«, så att de vid behov skulle kunna interneras. För detta ändamål hölls deras bostadsadresser ständigt aktuella och genom tillgängliga byggnadsritningar och dylikt också bostadens utseende: t.ex. om det fanns flera utgångar etc. Personalen fick också lära känna dessa personer till utseendet.

Enligt gällande instruktioner skulle samma regler gälla såväl för nazister och andra extrema högergrupper som för kommunisterna. Något aktivt insamlande av uppgifter om högerextremister förekom dock knappast.

Denna intensiva uppföljning av vänsterelement pågick till 1969. Den hade dittills reglerats genom hemliga så kallade kungliga brev (regeringsföreskrifter). Dessa var så hemliga att det endast var de högre cheferna som tagit del av dem. Personalen som ganska självständigt skötte insamlandet av uppgifter och/eller registrering hade tämligen ringa kännedom om de kungliga brevens innehåll.

1969 infördes nya bestämmelser för Säpos politiska verksamhet genom den så utfärdade personalkontrollkungörelsen (för närmare uppgifter om denna, se Dennis Töllborgs artikel).

Formellt skulle kungörelsen utgöra ett förbud mot politisk åsiktsregistrering. Eftersom denna utgjort Säpos huvudsakliga arbetsuppgift blev oron stor

bland personalen. Man riskerade personalinskränkningar och även landets undergång »om det blev fritt fram för vänstern«.

Genom en medvetet(?) luddigt skriven paragraf i kungörelsen blev dock inte de faktiska konsekvenserna så stora som man kunde tro. Visserligen upphörde klassificeringen i A-, B- och C-kommunister men genom paragrafens luddighet kunde man om annat skäl för registrering förelåg – vilket kunde vara strängt taget vad som helst – också tillföra den registrerades politiska åsikter. På så sätt vidgades i själva verket ramarna för den politiska åsiktsregistreringen. Ren politisk åsiktsregistrering utan andra rekvisita förekommer dock fortfarande av vissa politiska extremistgrupper (i praktiken endast extrema vänsterorganisationer). Denna registrering regleras genom hemliga föreskrifter, också dessa tämligen okända för verkställarna. Den verkliga anledningen till att en person, vars pålitlighet ur säkerhetssynpunkt enligt Säpo kan ifrågasättas, ej kan få del av vad som anses ligga honom till last (se Dennis Töllborgs artikel) är således att detta skulle röja innehållet i de hemliga tjänsteföreskrifterna och därmed också vilka organisationer/partier som berörs av dessa. I ytterligare få fall torde skälet till förbud mot kommunikation med den kontrollerade bero på att avslöjandet av uppgifterna skulle innebära ett hot mot rikets säkerhet, vilket alltid är det officiella skälet.

Enligt nuvarande bestämmelser kan sålunda tillhörigheten till vilket parti som helst tillföras registret och liksom tidigare fungerar det så att vid en presumtiv misstanke utgör vänsteråsikter en ytterligare belastning under det att högeråsikter i motsvarande grad minskar misstankarna.

Om en person är eller påstås vara kommunist brukar detta skrivas i klartext. För andra politiska vänstergrupper användes i stället omskrivningar, t.ex. »vänstervriden« (socialdemokrat?), »lutar åt vänster« (troligen radikal folkpartist eller centerpartist). Personer med högeråsikter är sällsynta i Säpos register, men i den mån de förekommer undviker man även här av någon objektivitetsprincip klartext. Ordet höger eller sammansättningar därav förekommer knappast. Här exempel på några klychor som användes i stället, »han är blågul«. »Det framgick med all önskvärd tydlighet att han var förbannad på socialdemokraterna«. Båda uttrycken anförda som bevis på pålitlighet ur säkerhetssynpunkt.

Säpo och utrikespolitiken

Politiseringen av Säpo upphörde inte genom den tidigare omnämnda personalkontrollkungörelsen av 1969. Detta åskådliggörs tydligt genom att Säpo även efter denna tidpunkt fortsatte att telefonavlyssna och fotografera FNL-rörelsen och övrig opposition mot Vietnamkriget. Även om demonstrationer-

na ibland urartade, med smärre våldsinslag som följd – oftast framprovocerade av utkommenderad ordningspolis – torde det ha varit svårt att göra gällande att Vietnamrörelsen utgjorde något hot mot rikets säkerhet. Trots detta lyckades man på något oklara grunder få tillstånd till telefonavlyssning.

Under ungefär samma tidsperiod som Vietnamrörelsen pågick, aktiverades den fascistiska kroatiska terrororganisationen Ustasja i Sverige. I Västtyskland gjorde sig denna rörelse skyldig till ett antal terrordåd. För att förhindra en liknande utveckling i Sverige beslöt en säpokollega och jag att på eget initiativ kartlägga och följa rörelsen i Sverige. Vi gjorde detta på ett mycket »mjukt« sätt genom att medelst samtal låta dem förstå att vi kände till organisationen och dess medlemmar. Dessutom varnade vi dem för att tillgripa våldshandlingar. Så småningom kom vår verksamhet till dåvarande säpochefens kännedom. Han förklarade då att detta inte var någonting som Säpo skulle syssla med, varför vår verksamhet upphörde. Detta medförde troligen att Ustasjamännen kände sig säkrare, vilket kan ha varit en bidragande orsak till mordet på jugoslaviske ambassadören i Stockholm 1971. Detta utfördes av Ustasja och blev det första terrordådet i Sverige utfört av en utländsk politisk terrororganisation.

En annan politisk rörelse som Säpo däremot ansåg sig kunna ingripa mot, var den opposition som bildats bland greker i Sverige mot militärjuntan i Grekland. Oppositionen leddes av en svensk socialdemokrat, före detta grekisk men sedan många år svensk medborgare och numera grekisk ambassadör i Sverige. Till skillnad från Ustasja rörde det sig här enligt Säpos uppfattning om en vänsterrörelse vilken därmed också var ett lämpligt objekt för Säpos verksamhet. Under förevändning att ledaren misstänktes för spioneri för Sovjetunionens räkning gjordes här en av de största insatser som förekom under min tid vid Säpo, med övervakning och telefonavlyssning av flera personer, för vilket krävdes inkallande av personal från Säpos sektioner i landsorten. Vidare torde det ha varit första gången som man använde sig av inmonterad avlyssningsapparat. Allt detta pågick medan två säpomän upprätthöll »goda« kontakter med oppositionsrörelsen under föregivande av att man ville skydda den mot eventuella juntaagenter. Till och med justitieministern Lennart Geijer kom med på ett hörn efter att ha uppträtt som talare vid ett opinionsmöte mot juntan. Man drog sig inte ens för att via ett tredje lands säkerhetstjänst lämna informationer om oppositionens verksamhet till juntans säkerhetspolis.

Denna verksamhet torde ha pågått åtminstone ett eller två år när jag kom över handlingar som klart dokumenterade vad som pågick. Då jag rapporterade detta till justitieminister Geijer upphörde verksamheten, vilket beklagades på Säpo. Själv anser jag det som min viktigaste insats under hela min säpotid, att jag lyckades stoppa verksamheten och kanske också därmed förhindra att greker i Sverige som reste hem till Grekland, greps av juntans polis, vilket tidigare inträffat.

Undfallenheten för det fascistiska Ustasja och insatsen mot den demokratiska grekiska oppositionsrörelsen är belysande för hela Säpos verksamhet.

Parlamentarisk kontroll av Säpo

I rikspolisstyrelsen, under vilken Säpo sorterar, ingår sex riksdagsmän, för närvarande tre socialdemokrater och en från vardera av de tre borgerliga partierna. Deras huvudsakliga uppgift torde vara att utöva kontroll av Säpos verksamhet. Denna kontroll är dock skenbar. Ty enligt uppgift av en tidigare mångårig medlem av parlamentarikergruppen fick man nöja sig med Säpos information, vilken jag av egen erfarenhet vet oftast är starkt vinklad. Någon kontroll av källmaterial och dylikt tycks över huvud taget inte förekomma. Ty det vore märkligt om åtminstone socialdemokratiska riksdagsmän skulle acceptera att framstående socialdemokrater förekommer med digra akter i Säpos arkiv, vilket nu är fallet.

Något intresse från politikernas sida att utöva en mer skärpt kontroll av verksamheten tycks inte heller finnas. Ty under de cirka tio år som jag utsatt Säpo för offentlig kritik har jag inte rönt något intresse från politikernas sida. Mina debattartiklar och framträdanden i etermedierna har lämnats obesvarade.

Säpo i blåsväder

I utredningen av Palmemordet borde det ha varit naturligt, att om mordet var organiserat – vilket är det mest sannolika – i första hand misstänka högerextremistiska grupper/organisationer. Inom Stockholmspolisen finns ett antal personer som i mer eller mindre organiserade former givit uttryck för högerextremistiska åsikter och ett fanatiskt Palmehat. Och inom Säpo fanns det individer som öppet uttalade förhoppningar om att Palme skulle mördas. Flera vittnen anser sig ha iakttagit polismän under mystiska omständigheter i samband med mordet och i närheten av mordplatsen. Själv anmälde jag till spaningsledningen de kollegor inom Säpo som uttryckt förhoppningar om att Palme skulle mördas.

Trots dessa samlade vittnesmål tycks åtminstone den första och nu avgångna spaningsledningen redan från början ha inriktat sig på det marxist-leninistiska kurdiska arbetarpartiet (PKK) som mest misstänkt. I sammanhanget bör det kanske påpekas att dåvarande spaningsledare tidigare varit säpochef och att Säpo fortfarande har ett direkt inflytande i spaningsledningen genom att byråchefen P.G. Näss från Säpo ingår i denna.

Nu, mer än ett år efter mordet på Palme, framkommer allt fler uppgifter om mer eller mindre fascistiska inslag i poliskåren, inklusive Säpo. Detta har föranlett nuvarande säpochefen Sven-Åke Hjälroth att i en intervju i socialdemokratiska Aftonbladet den 22/4 uppge att »Säpo satsar alltmer på högerextremistisk verksamhet«.

Är det tillfälligt eller är det en faktisk kursändring? Det får framtiden utvisa. I vilket fall lät det annorlunda 1977 när Sverige hade en borgerlig regering med en åttioprocentig borgerlig press. Då förklarade herr Hjälroth för mig att »det svenska samhället var väldigt vänstervridet«. Av vårt samtal då framgick att han ansåg det vara Säpos uppgift att vrida utvecklingen åt höger.

FÖRFATTARUPPLYSNINGAR

Berntler, Melker, f.d. säkerhetspolis, Barnängsgatan 58, S-116 41 Stockholm.